

IV

(Tájékoztatások)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

TANÁCS

A Tanács következtetési a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó uniós stratégiai megközelítésről és cselekvési keretről

(2019/C 192/04)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

ÉPÍTVE:

1. a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló, 2005. évi UNESCO-egyezményre ⁽¹⁾;
2. a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó uniós stratégiai megközelítésről szóló, 2017. május 23-i tanácsi következtetésekre ⁽²⁾;
3. az „Új európai konszenzus a fejlesztéspolitikáról: »a mi világunk, a mi méltóságunk, a mi jövőnk«” című, 2017. június 7-i együttes nyilatkozatra ⁽³⁾;
4. a kulturális örökség valamennyi uniós szakpolitikai területen történő előtérbe helyezésének szükségességéről szóló, 2018. május 23-i tanácsi következtetésekre ⁽⁴⁾;
5. a 2019–2022-re szóló kulturális munkatervről szóló, 2018. november 27-i tanácsi következtetésekre ⁽⁵⁾;

ÜDVÖZÖLVE:

6. az Európai Bizottságnak és a főképviseelőnek „A nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia felé” című, 2016. évi közös közleményét;
7. „Az új kulturális menetrendről” című 2018. évi bizottsági közleményt;

TUDOMÁSUL VÉVE:

8. az EU nemzeti kulturális intézeteinek (EUNIC) klaszterei és az EU képviseletei közötti partnerség aktuális állásáról szóló, 2018. júliusi jelentést és a benne foglalt ajánlásokat ⁽⁶⁾;
9. az „Európai Kultúrház” elnevezésű projekt elindítását, amely az európai szereplők és a nem uniós országok helyi érdekelt felei közötti együttműködés innovatív modelljeinek tesztelésére és alkalmazására irányul ⁽⁷⁾;

TUDATÁBAN ANNAK, HOGY:

10. az Európai Unió külpolitikája a tagállamok közötti kölcsönös politikai szolidaritás továbbfejlesztésén, az általános érdekű ügyek azonosításán és a tagállamok fellépései közötti egyre növekvő fokú konvergencia megvalósításán alapul;

⁽¹⁾ <https://en.unesco.org/creativity/convention>

⁽²⁾ HL C 189., 2017.6.15., 38. o.

⁽³⁾ HL C 210., 2017.6.30., 1. o.

⁽⁴⁾ HL C 196., 2018.6.8., 20. o.

⁽⁵⁾ HL C 460., 2018.12.21., 12. o.

⁽⁶⁾ <https://www.eunicglobal.eu/news/report-on-the-current-state-of-the-partnership-between-eunic-clusters-and-eu-delegations>

⁽⁷⁾ <https://www.eunicglobal.eu/european-houses-of-culture>

11. a kultúra területét érintő uniós tevékenységek az Uniónak a tagállamok intézkedéseit támogató, összehangoló vagy kiegészítő intézkedések végrehajtására vonatkozó hatáskörén alapulnak;
12. a kulturális sokszínűség és a kultúrák közötti párbeszéd az Európai Unió értékeinek szerves részét képezik, és fontos szerepet játszanak az emberi jogok, a művészi szabadság, a másokkal szembeni tisztelet és tolerancia, a kölcsönös megértés, a konfliktusmegelőzés, a megbékélés és a szélsőségek elleni küzdelem előmozdításában, továbbá hozzájárulnak a demokratizálódáshoz, a jó kormányzáshoz és a békésebb társadalmak létrehozásához;
13. a kultúra mindenekelőtt önmagában érték, amely pozitív társadalmi-gazdasági hatásokat eredményez, javítja az életminőséget, a külkapcsolatokban betöltött pozitív szerepe pedig egyre nagyobb elismertséget nyer;

TÖREKEDVE ARRA, HOGY:

14. a nemzetközi kulturális kapcsolatoknak a külpolitikai eszközökbe való beépítése révén – különösen hosszú távon – erősödjön az uniós külpolitika hatékonysága és hatása;
15. multilaterális szinten javuljon az uniós álláspontok és fellépések közötti koherencia annak érdekében, hogy az EU eredményesebben betölthesse kohéziós erőként játszott szerepét a nemzetközi kapcsolatokban, többek között az érintett érdekelt felek hatékony működését hátráltató akadályok felszámolása révén;
16. ösztönözze az EU-t és külkapcsolati partnereit az egymástól való tanulásra és a kultúrák közötti megértés és bizalom kiépítésére, egyúttal lehetővé téve, hogy a helyi kulturális ágazatok az inkluzív és fenntartható fejlődés, valamint a társadalmi és kulturális fejlődés motorjaként szolgáljanak, továbbá előmozdítva a kulturális sokszínűséget, az innovációt és a gazdaság ellenálló képességét;
17. az uniós intézményeken és a tagállamokon belül, illetve a közöttük megvalósuló ágazatközi együttműködés elmélyítése révén kölcsönösen erősítsék egymást a kulturális politikáknak, programoknak és projekteknek a külső dimenziói, valamint az EU és tagállamai nemzetközi kapcsolatainak kulturális és kreatív dimenziói;
18. az EU és tagállamai – többek között a diplomáciai és konzuli képviseleteik és az EUNIC hálózat – által harmadik országokban folytatott tevékenységeket szinergia és egymást kiegészítő jelleg jellemezze;

KELLŐ FIGYELEMMEL:

19. a tagállamok, a Bizottság és az EKSZ saját hatásköreire, valamint a szubszidiaritás és a kiegészítő jelleg elvére;

TISZTELETBEN TARTVA:

20. a kulturális sokszínűséget, a művészi szabadságot és a kulturális ágazat függetlenségét;

TUDATÁBAN ANNAK, HOGY:

21. a kultúra tekintetében horizontális megközelítést kell kialakítani, amely egyebek mellett kiterjed a kulturális és kreatív ágazatokra, a művészetekre, a tudományra, az oktatásra, a turizmusra és a kulturális örökségre;
22. folytatni kell a kulturális javak tiltott kereskedelme elleni küzdelmet;
23. inkluzív szemléletre van szükség: ösztönözni és segíteni kell a tagállamok harmadik országokban történő szerepvállalását, többek között olyan országokban is, ahol nem rendelkeznek diplomáciai és konzuli képviselettel;
24. új szellemben kell párbeszédet folytatni, megteremtve az egymás meghallgatásának és az egymástól való tanulásnak a gyakorlatát, ami azt jelenti, hogy valamennyi szinten (a tervezés, a kialakítás és a végrehajtás terén) egyenrangú partnerekként együtt kell működni a helyi érdekelt felekkel és a civil társadalommal, alulról építkező és az emberek közötti kapcsolatokat ösztönző megközelítés alkalmazásával, a helyi szerepvállalást és részvételt, valamint a közös alkotást célozva;
25. decentralizált megközelítést kell alkalmazni, amellyel összhangban a szakpolitikákat és a projekteket a helyi körülményekhez, szükségletekhez és törekvésekhez kell igazítani;
26. tájékoztató és tudatosságnövelő tevékenységet kell folytatni többek között az uniós intézmények és tagállamok, valamint diplomáciai és konzuli képviseleteik, kulturális intézeteik és hálózataik, így például az EUNIC hálózat, továbbá az egyéb érdekelt felek szerepéről és kölcsönös elvárásairól;
27. rugalmasságot kell tanúsítani a finanszírozási és az adminisztratív eszközök kidolgozása során annak érdekében, hogy a kis és közepes méretű projektek is részesülhessenek a támogatásból, továbbá hogy az eszközök a helyi kapacitásokhoz igazodjanak;

LÉTREHOZZA AZ ALÁBBI CSELEKVÉSI KERETET AZÁLTAL, HOGY FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY:

28. adott esetben fokozzák az érintett minisztériumok, különösen a kulturális és a külügyminisztériumok közötti együttműködést;
29. adott esetben fejlesszék tovább a már létező tudás- és kompetenciafejlesztési hálózatokat, és ösztönözzék a tudományos világ képviselői és a szakemberek közötti párbeszédet a nemzetközi kulturális kapcsolatok területén;
30. az Európai Unió Tanácsa elnökségének betöltésekor a Tanács, valamint az érintett földrajzi és tematikus előkészítő szervek ülései mellett, amelyek továbbra is a legfőbb hatóságot jelentik a politikai iránymutatás, a döntés-előkészítés és a döntéshozatal tekintetében, használják a kulturális minisztériumok vezető tisztviselőinek és a külügyminisztériumok kultúrával megbízott vezető tisztviselőinek nem hivatalos üléseit is e stratégiai megközelítés végrehajtásának elemzésére és nyomon követésére;
31. fokozzák részvételüket a harmadik országokban folytatott közös helyi kulturális stratégiák és projektek előkészítésében, végrehajtásában, nyomon követésében és értékelésében. E cél megvalósításához az EUNIC, valamint a diplomáciai és konzuli képviselők közötti együttműködés is hozzájárulhat;

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT ÉS AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS BIZTONSÁGPOLITIKAI FŐKÉPVISELŐJÉT, HOGY:

32. például a bővítési vagy fejlesztési folyamat keretében, illetve a szomszédságpolitikai országok vagy a stratégiai partnerek tekintetében létrehozott és létrehozandó tematikus és földrajzi keretek kidolgozási és végrehajtási folyamatába építsék be e stratégiai megközelítés elveit és célkitűzéseit, és e téren erősítsék meg az érintett tanácsi szervekkel folytatott együttműködést;
33. gondoskodjanak a megfelelő szakértelem rendelkezésre állásáról a kulturális kapcsolatok területén;
34. jelöljenek ki „kulturális kapcsolattartó pontokat”, és biztosítsák, hogy az EU képviselői megfelelő kapacitásokkal rendelkezzenek a kulturális tevékenységek területén;
35. hozzanak létre egy integrált online kapcsolattartó pontot, amelyen keresztül rendelkezésre bocsátják a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó uniós szakpolitikákkal, programokkal, valamint a Bizottság és az EKSZ által az e területen folytatott tevékenységekkel kapcsolatos információkat;
36. a külpolitikai fellépésekről és programokról szóló, többek között a globális stratégia összefüggésében végzett rendszeres jelentéstétel keretében adott esetben térjenek ki a nemzetközi kulturális kapcsolatok szempontjára;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, A BIZOTTSÁGOT ÉS AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS BIZTONSÁGPOLITIKAI FŐKÉPVISELŐJÉT, HOGY SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL ÉS A SZUBSZIDIARITÁS ÉS A KIEGÉSZÍTŐ JELLEG ELVÉRE KELLŐ FIGYELEMMEL:

37. erősítsék a nemzetközi kulturális kapcsolatok ösztönzésének legjobb módjával kapcsolatos koordinációt, sinergiákat és stratégiai iránymutatást, különösen a Tanács, annak érintett előkészítő szervei és a célzott szakértői csoportok rendszeres bevonásával;
38. erősítsék tovább a kultúra szerepét a külkapcsolatok keretében folytatott szakpolitikákban és programokban, így például a KKBP területén is;
39. e stratégiai megközelítés célkitűzései mentén ösztönözzék a harmadik országokkal és az érintett nemzetközi szervezetekkel, különösen az UNESCO-val és az Európa Tanáccsal folytatott együttműködést;
40. még inkább törekedjenek arra, hogy a multilaterális fórumokon és hálózatokban közös uniós álláspontokat képviseljenek, és adott esetben egységesen szólaljanak fel a nemzetközi kulturális kapcsolatokat érintő kérdések vonatkozásában;
41. támogassák az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy erősödjön a kultúra ösztönző erőként betöltött szerepe a fenntartható fejlődési célok területén;
42. a megfelelő intézményi és jogi keretek, valamint támogatási intézkedések révén segítsék elő a művészek és a kulturális szakemberek mobilitását az EU és a harmadik országok között;
43. alakítsanak ki partnerségeket olyan nemzetközi szervezetekkel és intézményekkel, amelyek a konfliktus sújtotta területeken erősítik a kultúra és a kulturális örökség szerepét a konfliktusok lezárásában és a konfliktusokat követően;

44. sokszorozzák meg erőfeszítéseiket a közös projektek és az együttes fellépések harmadik országokban történő végrehajtása terén, amelyet a tagállamok, diplomáciai és konzuli képviseleteik, kulturális intézményeik, az EUNIC, az EU képviseletei és a helyi érdekelt felek által helyi szinten kialakított közös stratégiai jövőképre kell alapozni; e célra dolgozzanak ki megfelelő kereteket és eszközöket;
 45. vegyék fokozottabban igénybe az információk megosztására és a bevált gyakorlatok cseréjére jelenleg rendelkezésre álló fórumokat, mechanizmusokat, hálózatokat és adatbázisokat, köztük például a kulturális diplomáciai platformot.
-

MELLÉKLET

A legfontosabb szakpolitikai referenciadokumentumok

- a kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelméről szóló, 1954. évi hágai egyezmény;
 - a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, 1970. évi UNESCO-egyezmény;
 - a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, 1972. évi ENSZ-egyezmény;
 - a szellemi kulturális örökség megőrzéséről szóló, 2003. évi UNESCO-egyezmény;
 - a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló, 2005. évi UNESCO-egyezmény;
 - az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje (2015);
 - az Európa Tanács egyezményei a kultúráról, az építészeti örökségről, a régészeti örökségről, a kulturális örökség társadalmi értékéről és a tájról;
 - a Tanács 2008. november 20-i következtetése a kulturális sokféleségnek és a kultúrák közötti párbeszédnek az Unió és a tagállamok külkapcsolataiban való előmozdításáról;
 - a Tanács 2015. november 24-i következtetése a kultúráról az Európai Unió külkapcsolataiban, különös tekintettel a fejlesztési együttműködésre;
 - a Tanács 2016. október 17-i következtetése az Európai Unió kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégiáról
-